

ל"ג בעומר - תמונת מצב עכשווית לחג חברתי

היחידה לאקלים מטיבי וצמצום אלימות שפ"י

בעוד מספר ימים נציין ונחגוג את ל"ג בעומר: מדורות יודלקו ברחבי הארץ, הורים וילדים ישירו, ישחקו, יאכלו תפוחי אדמה לזהטים ומרשמלו צלוי, וכל אלו יתועדו בתמונות ברשתות החברתיות. כבר עכשיו ניתן לראות ילדים ובני נוער עסוקים בהכנות רבות: התארגנות בקבוצות, איסוף קרשים למדורה, קניית כיבוד והכנת משחקים ופעילויות חברתיות.

חשוב לזכור כי ל"ג בעומר הינו חג המציף **היבטים חברתיים** ולעתים **קשיים חברתיים** בקרב חלק מהילדים ובני הנוער.

ל"ג בעומר - חג חברתי

לקראת החג הילדים מתארגנים בקבוצות. חלק בלתי מבוטל מההתארגנות מתקיים באפליקציות להעברת מסרים מידיים וברשתות חברתיות, הרחק מעיני ההורים והצוותים החינוכיים. חלק מהילדים מוצאים את מקומם בקלות במארג החברתי, בעוד אחרים מתקשים להתחבר לקבוצה מסוימת או מבקשים להתקבל לקבוצה ונענים בסירוב. התנהלות זו עלולה לעורר רגשות של תסכול, עצב וכעס, ותחושות של בדידות, דחייה והדרה בקרב הילדים שאינם מוצאים את מקומם. גם אם הם בקבוצה שרצו, ישנם ילדים שטרם פיתחו כישורים ומיומנויות החברתיות מיטביים והם עלולים להיתקל בקשיים בהשתלבות בקבוצה. מאחר ומדובר במפגש בלתי פורמאלי בו הכללים והתפקידים נקבעים לרוב על ידי הילדים עצמם, אותם ילדים עלולים לחוש תחושת לחץ ואי-נוחות, הן בימים בהם מתכוננים לקראת המדורה והן בערב המדורה עצמו.

חג חברתי - גם עבור ההורים

באופן טבעי, הורים רוצים לתת לילדיהם עולם ומלואו, לאפשר להם חוויות חיוביות במגוון היבטים והצלחות מרובות. הדבר נכון באופן כללי, ובפרט כשמדובר בהיבט החברתי. ל"ג בעומר (בדומה למצבים אחרים בהם הילדים מתארגנים בקבוצות) עלול לעורר שאלות, מתחים וחרדות גם בקרב ההורים: מדוע לא הזמינו אותה למדורה? מה אפשר לעשות עם העובדה שהוא כזה ביישן ועומד רחוק משאר הילדים שמשחקים ליד המדורה? למה הבנות לא מאפשרות לה להצטרף לקבוצה שרוקדת וצוחקת לצד המדורה? האם להתערב? מה כדאי לעשות?

למידה חברתית - תהליך משמעותי ומתמשך

חשוב לזכור כי ל"ג בעומר מהווה נקודת ציון אחת מיני רבות על פני השנה בה הילדים נדרשים לנהל אינטראקציות חברתיות. בבית-הספר מתרחשת באופן תדיר למידה חברתית רחבה במקביל ללמידה האקדמית (הן במהלך השיעורים ובמיוחד בהפסקות) שבמהלכה מסגלים לעצמם הילדים יכולות חברתיות משוכללות, שיאפשרו להם לפעול בחברת בני גילם. כך יוכלו להיכנס לפעילות חברתית משחקית, לזהות את חוקיה, לשמר התלהבות במשחק, לדעת כיצד לנהוג כאשר נוצרים קונפליקטים, למצוא לעצמם חברים ולהגיב בגמישות כאשר נוצרים מצבים חברתיים שאינם נוחים להם. מחקרים מראים כי התהליך ההתפתחותי והנורמטיבי הזה, מלווה לא פעם במצבים מורכבים כמו מאבקי כוח, קנאה, תחרות, תוקפנות - והכל כחלק מתרגול יחסים חברתיים.

מה עושים?

1. חשוב לשים לב ולשוחח עם התלמידים על תכניותיהם ותחושותיהם לקראת החג.
2. מומלץ להעביר מסר בנוגע לחשיבות שיתוף כלל ילדי הכיתה במדורה. להורים ולצוותים חינוכיים יש יכולת להשפיע על הילדים, כך שיסכימו לשתף ולקבל ילדים נוספים לקבוצה. ניתן לשוחח על התחושות הקשות המלוות ילדים שאינם מוזמנים למדורה או שאינם מתקבלים לקבוצה.
3. היו קשובים לכל תלמיד ותלמידה: האם מישהו חש בדידות, לא מוזמן, לא מצליח להצטרף לתכנונים. האם יש תלמיד שזקוק לתיווך שלכם?
4. השגחה הורית בזמן המדורה: השגחה ופיקוח בערב המדורה נדרשים, הן בשמירה על ביטחון הילדים ומניעת התנהגויות מסכנות, והן בשמירה על התנהגות חיובית ומכבדת כלפי כל הילדים שלוקחים חלק במדורה. גם כאן השלב ההתפתחותי וגיל הילדים יקבעו את מידת הנוכחות ההורית הנדרשת.
5. ביום יום ובוודאי במצבים בהם יש צורך לסייע בפתרון בעיות שעולות לקראת החג יש חשיבות רבה לשיתוף בין ההורים והצוות החינוכי.
6. חשוב לקיים שיח עם הילדים, הן בבית והן בבית הספר, בשובם מהמדורות ולשמוע את החוויות שלהם. לעודד התנהגות חברתית חיובית ולברר אם היו מצבים מורכבים שדורשים התערבות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה

למגוון תכנים נוספים בנושא מיומנויות חברתיות והתמודדות עם דחייה חברתית כחלק
מיצירת אקלים חינוכי בגן ובבית הסר ניתן להיכנס [לקישור הבא](#).

חג שמח, מהנה ובטוח!